

NFSS - Årskonferanse

Stavanger - 2020

Konferanse i Stavanger 10-12 mars 2020

Radisson Blue Atlantic Hotell

Tema: Seksualitet i et livsløpsperspektiv

Nettverk: Funksjonshemmede, Seksualitet og samliv.

NFSS - Årskonferanse

**NFSS har den glede av å invitere deg/ dere til NFSS årskonferanse i Stavanger i mars 2020.
NFSS: Nettverk: Funksjonshemmede, seksualitet og samliv.**

Vi er stolte over nå å kunne invitere til og avholde konferanse nr 22 i Stavanger
Konferansen blir avholdt på nyrenoverte Radisson Blue Atlantic Hotell. [Les mer om hotellet her.](#)

Sett av 10-12.03. 2020.

Hjertelig velkommen ☺

Mvh Styret I NFSS

Facebook gruppe/ NFSS hjemmesiden.

Facebook gruppen er foreløpig en lukket gruppe som du kan finne her: [NFSS - Nettverk: Funksjonshemmede, seksualitet og samliv.](#)

Hjemmesiden til NFSS finner du her: [NFSS.no](#)

Om innhold under konferansen:

Forelesninger legges opp for å ivareta alle profesjoner, der man har noe felles og noe vil være parallelle sesjoner. Parallelle sesjoner er også for å ivareta de som ikke har arbeidet med fagfeltet så lenge, men også mer forskningsbaserte forelesninger for de som har vært med en stund.

Styret i NFSS anbefaler de som er forholdsvis nye i nettverket eller ny i fagfeltet å dra på parallellsesjon med Heidi Solvang tirsdag 10.03.20.

Parallellsesjon med Hedda S. Lervold og Inger Marie Jørgensen anbefales for de som har deltatt en stund, og som er i Habilitering HF.

Målgrupper:

Alle som arbeider innen; Habilitering, Statens Barnehus, politi, psykiatri, Smiso, skoler, rehab, somatikk, omsorgstjeneste, hjemmetjeneste, helsetjeneste, studenter, brukerorganisasjoner og alle andre interesserte.

Spørsmål vedrørende påmelding og konferansen kan rettes til:

Leder i NFSS, Frode Skjelstad: Spesialisert Habilitering, Sunnmøre.

Tlf: 46 76 11 63. Epost: frode.skjelstad@helse-mr.no

Påmeldingsansvarlig: Marit Lomundal : Marit.Synnove.Strand.Lomundal@nordlandssykehuset.no

ELEKTRONISK PÅMELDING (LINK UNDER):

[PÅMELDING KLIKK HER.](#) Du vil motta epost med bekreftelse for påmelding.

NFSS - Årskonferanse

Tirsdag 10 Mars	
09.30	Innregistrering, kaffe m.m
Konferanserom Kiellands Sal	
10.00	Velkommen v/ Frode Skjelstad - Leder NFSS. Åpning av NFSS Årskonferanse v/ Pål Iden. <i>Direktør for Statens undersøkelseskomisjon.</i>
10.30	Kroppkunn & Sexkunn, revidering v/ Wenche Fjeld og Peter Zachariassen. Ny versjon lanseres av kartleggingsverktøyene KroppKunn og SexKunn, etter omfattende arbeide av forelesere med flere.
11.15	Pause
Parallell sesjoner.	
Konferanserom	
11.30	Den lille sexologiskolen v/ Heidi Solvang. <i>En innføring i sexologifaget. «Vi må kunne mye om hva som er vanlig, - i møte med det uvanlige»</i>
	Replikasjon v/ Hedda S. Lervold. Seksualitet og funksjonshemninger – hvordan er situasjonen i norske habiliteringstjenester HF. Forelesningen vil ta for seg funn i replikasjon.
12.15	Pause
12.30	Den lille sexologiskolen v/ Heidi Solvang. <i>En innføring i sexologifaget. «Vi må kunne mye om hva som er vanlig, - i møte med det uvanlige»</i>
	Prosedyre ved melding av seksuelle overgrep mot menneske med utviklingshemming v/Inger-Marie Ulla Jørgensen Inger- Marie har i sitt studie sett på prosedyrer i habiliteringstjenestene HF, i forbindelse med rutiner for håndtering av seksuelle overgrep mot psykisk utviklingshemmede. Hun vil legge frem svar fra undersøkelsen og har utarbeide et forslag til rutiner for bruk i seksjon Spesialisert habilitering, Sunnmøre.
13.15	Lunsj
Konferanserom Kiellands Sal	
14.30	Utviklingshemming og skadelig seksuell atferd v/ Christian Lunde Hansen. Lunde Hansen er opptatt av at man skal ha fokus både på utsatte og utøvere for å kunne forebygge vold og overgrep i nære relasjoner. Skal vi lykkes trenger vi god fenomenforståelse, kunnskap om teorier og verktøy som vil gjøre vårt møte med utøvere/utsatte bedre, trening på å utføre vår rolle og et hensiktsmessig samarbeid mellom de ulike instansene til personens beste.
15.15	Pause
15.30	*LynTalerunden: Korte Presentasjoner- informasjonsforelesninger.
16.00	Konferansedag slutt.
For aktører fra Habiliteringstjenestene HF.	
16.00	Regionale møter. (Regionene finner egne plasser).
16.30	**Årsmøte NFSS. Skal være i Kiellands Sal
Ajax restaurant	
20:00	Middag m/ «Nogo attåt»

* **LynTalerunden:** Har du noe du ønsker å formidle/ dele med konferansedeltagerne. Meld fra til styret i god tid, slik at man får en viss struktur (maks ti min). Kontakt på: Hege.nilsen@nlsh.no

** Eventuelle dokumenter tilhørende årsmøte i NFSS blir lagt ut på NFSS hjemmesiden for gjennomsyn.

NFSS - Årskonferanse

Onsdag 11 Mars	
Kiellands Sal (felles).	
09.00	Åpning av dagen.
09.15	Nettvett og sosiale medier!» v/ Svein Øverland Hvordan håndtere internettrelatert seksuell kontakt via sosiale medier, som pasient og som tjenesteyter.
10.00	Pause
10.15	Nettvett og sosiale medier forts. v/ Svein Øverland
11.00	Pause
11.15	Sosial ferdighetstrening for barn og unge med autisme v/ Ingeborg Marie Halvorsen. Sosiale ferdigheter er grunnleggende for seksuell helse Presentasjon av manualene «Social skills training» og «Preparing for life» av Dr. Jed Baker. Helse Fonna, Seksjon habilitering for barn og unge har med midler fra Extrastiftelsen og Autismeforeningen som søkerorganisasjon, Helse Vest, Helse Fonna og Innovasjon Norge produsert videomodelleringsfilmer som skildrer spesifikke sosiale ferdigheter, og utviklet et design «ViMo» App/programvare for sosial ferdighetstrening.
12.00	Pause
12.15	Personlig seksualitet, finnes den? v/ Tom Nybø. Kan vi snakke om seksualitet fra vugge til grav, hva påvirker seksualiteten vår, tanker om hva som er normalt og ikke. Hva er nytelse og for hvem?
13.00	Lunsj
15.00	Pubertet og seksualitet v/ Annie Mathisen Forelesning vil ta for seg undervisningsmaterieell knyttet til pubertet og seksualitet.
15.45	Pause
Parallell sesjoner	
	Konferansehall Kiellands Sal
	Konferanserom
16.00	Aldring og seksualitet. v/ Wenche Fjeld Hva skal vi være oppmerksomme på hos mennesker med utviklingshemming og seksuell helse i alderdommen?
	Psykoedukasjon i gruppe for mennesker med Aspergers syndrom. v/ Hildegunn Hare Erfaringer og presentasjon av gruppetilbud ved HAVO Helse Stavanger. Det handler ofte om å bli tryggere på sin identitet.
16.45	Slutt for dagen, men så begynner kvelden.....
Konferansehall Kiellands Sal	
19.30	Nettverksbobling: Myldre rundt, bli litt kjent. Møtes i konferanselobby utenfor Kiellands Sal
20.00	Festmiddag m/ underholdning

NFSS - Årskonferanse

Torsdag 12 Mars

Konferansehall Kiellands Sal

09.00	Vold og overgrep mot personer med nedsatt funksjonsevne. Hva kjennetegner saker som blir etterforsket av politiet? v/ Tone Åker Volds- og overgrepssaker er ofte vanskelig å etterforske fordi mange saker mangler teknisk bevis og mange vegrer seg for å anmelde. Det rapporteres om ventetid for å få anmeldt voldtekt og henleggelsesprosenten er høy. Hvordan ser dette bildet ut når den fornærmede har en nedsatt funksjonsevne? Hva kjennetegner saker som politiet etterforsker og hvilke utfordringer møter de i avhør av personer med kognitive funksjonsnedsettelse og begrensede språkferdigheter?
09.45	Forventninger i samarbeid på tvers av instanser v/ Synnøve Grimsby - Statens Barnehus Stavanger Presentasjon av nytt konsultasjonsteam.
10.15	Pause
10.30	Utfordringer i møte med Statens barnehus v/ Lars Nerbø Dahl, Statens Barnehus Hamar. Forelesning vil ta for seg erfaringer og drøfting av problemstillinger tilknyttet sårbare voksne i møte med Statens Barnehus.
11.15	Pause/ utsjekk av rom
11.45	Seksualitet på avveie v/Atle Austad
12.30	Pause
12.45	Hvordan gjenvinne seksualitet etter å ha vært utsatt for overgrep v/Atle Austad
13.30	Avslutning og lunsj.

Program med forbehold om endringer. Eventuelle endringer og annen relevant informasjon om konferansen vil bli informert om løpende på facebook gruppen: [NFSS - Nettverk: Funksjonshemmede, seksualitet og samliv.](#)

ELEKTRONISK PÅMELDING (LINK UNDER):

[PÅMELDING KLIKK HÆR.](#) Du vil motta epost med bekreftelse for påmelding.

Stand eller postere.

Har du noe du ønsker å presentere? Noe du vil få presentert under konferansen. Ta kontakt med styret. Epost: [Hege Nilsen.](#)

NFSS - Årskonferanse

Forelesere

Pål Iden har i en årrekke arbeidet som praktiserende lege og som leder, både i kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Fra 2006 og fram til 2016 arbeidet han i rollen som fylkeslege, med tilsyn og rådgivning overfor helse- og velferdstjenesten, først i Telemark, og senere i Rogaland. I perioden 2016 til 2018 hadde han sitt virke som assisterende fagdirektør i Helse Vest, med

ansvar for overordnet faglig styring av spesialisthelsetjenesten på regionalt nivå. Han har utdanning som lege og er spesialist i samfunnsmedisin. Pål ble i mai 2018 oppnevnt som direktør og dermed leder for oppbyggingen av Statens undersøkelseskomisjon for Helse- og omsorgstjenesten.

Lars Nerbø Dahl

Nerbø Dahl har lang erfaring ved Statens Barnehus i Hamar, spesielt i forhold til problemstillinger knyttet til skadelig seksuell atferd.

Heidi Solvang

Vernepleier siden 1984 (Bergen)
Videreutdanninger: Helse og sosial administrasjon, veiledningspedagogikk, sexologi. Lærebokforfatter, div. fagartikler. Arbeidet med mange målgrupper med ulike funksjonshinder, autisme, ulike medfødte skader, ulike syndromer, ervervede skader hos barn, ungdom, voksen.

Vært med å etablert NFSS sitt fagnettverk på landsbasis og i helse nord. Arbeider ved habiliteringstjenesten for voksne, kirkenes sykehus, helse finnmark. Eget firma i Tromsø: «Din sexolog».

Hedda Sivertsen Lervold er Spesialvernepleier og seksualveileder i avdeling for Habilitering, Oppland. Hun har tidligere jobbet i kommunal enhet innenfor miljøarbeider tjenesten med barn, unge og voksne. Samt videreutdanning i sexologi og funksjonshemming.

Inger Marie Jørgensen

Inger-Marie er spesialpedagog ved Seksjon for Spesialisert habilitering, Sunnmøre. Ho har i 2018-19 tatt videreutdanningane seksuell helse og seksualitetsundervisning, sexologi og funksjonshemming. I den forbindelse har ho sett på habiliteringstjenesta sine varslingsrutiner ved mistanke om seksuelle overgrep mot, eller utført av, menneske med utviklingshemming.

Svein Øverland

Svein Øverland er leder av Seksjon for nasjonale rettspsykiatriske funksjoner og rådgiver for forvaringsavdelingen i Trondheim fengsel. Han har arbeidet med personer med alvorlige personlighetsforstyrrelser, ustabilitet og lovbrudd i mange år. Svein er utdannet barnepsykolog og rettspsykolog.

Ingeborg Marie Halvorsen

Vernepleier, Helse Fonna HF, Seksjon habilitering for barn og unge (HABU)

Tone H. Åker er vernepleier og Phd kandidat ved OsloMet – Storbyuniversitetet. Hun har mangeårig erfaring i arbeid med personer med nedsatt funksjonsevne fra kommunal- og spesialisthelsetjenesten. Hun har særlig jobbet med opplæring av barn med autisme og utviklingshemming før hun startet på doktorgradsprogrammet i Helsevitenskap ved OsloMet

Synnøve Grimsby er klinisk sosionom og familierapeut, og har jobbet som seniorrådgiver ved Statens Barnehus Stavanger siden 2017. Lang erfaring fra Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) og rusfeltet fra tidligere arbeidsliv.

Hildegunn Hare jobber i Habiliteringstjenesten for voksne (HAVO) i Helse Stavanger. Hun er utdannet sosionom og familierapeut.

Holder til daglig på med tverrfaglig poliklinisk oppfølging av habiliteringspasienter samt ulike gruppetilbud for personer med Aspergers diagnose, og for personer med lærevansker og eller lett utviklingshemming. Drevet nettverksarbeid i regi av NFSS

siden 2013. Har vært medlem av styret i NFSS i samme periode.

NFSS: Nettverk: Funksjonshemmede, seksualitet og samliv.
Habiliteringstjenestene fra Helseforetakene Nasjonalt.

Organisasjonsnummer: 994186183

NFSS - Årskonferanse

Wenche Fjeld og Peter Zachariassen lanserer Revidert KroppKunn og SexKunn :

Barneseksjonen ved habiliteringstjenesten i Hedmark har utarbeidet *KroppKunn* (2010), som er et tilpasset hjelpemiddel for kartlegging av barns kunnskap om kropp, pubertet, hygiene, følelser, venner og kjærester. *KroppKunn* er laget for barn og ungdom i alderen 6-15 år med en lett til moderat utviklingshemming, med eller uten fysisk funksjonshemming. Voksenseksjonen har laget tilsvarende *SexKunn* (2001) til voksne utviklingshemmede, som er et kartleggingsverktøy basert på 50 spørsmål som for det meste er knyttet til tegninger. Den enkeltes funksjonsnivå avgjør hvilket verktøy som er best å benytte. Stiftelsen Signo har utviklet "SexKunn på tegn", som gir muligheter for å kartlegge kunnskapsnivået hos døve mennesker eller mennesker som benytter tegnspråk. Etter flere evalueringer og work shop, med deltagelse fra ulike fagfolk og mennesker med utviklingshemming som eksperter, er det nå utviklet nye versjoner av *KroppKunn* og *SexKunn*. Illustratør og forfatter Anna Fiske har tegnet alle tegningene til begge verktøyene. Vi er stolte og glade over å kunne lansere de nye versjonen på NFSS konferansen 2020.

Wenche Fjeld, f. 1960,

Barnehagelærerutdannet fra Høgskulen i Volda, 1985. Habiliteringstjenesten Hedmark, Sykehuset Innlandet, fra 1991-2016. Rådgiver Statens Barnehus Hamar, 2016-2018. Utdannet sexologisk rådgiver, UiA, 2003. Master i sexologi, Malmö Högskola, 2013. Prosjektleder Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT), «Trenger vi å snakke om det?», et prosjekt om palliativ fase og seksuell helse (2018-2019). Prosjektleder USHT for å revidere kartleggingsverktøyene *KroppKunn* og *SexKunn* (2019-2020). Høgskolelektor ved Høgskolen Innlandet (lærerutdanningen/spesialpedagogikk) jan 2019- . Timelærer OsloMet, videreutdanning Funksjonshemmede og seksualitet.

Peter Zachariassen er psykologspesialist og jobber på Avdeling for nevrohabilitering, voksenseksjonen, Oslo universitetssykehus. Han har tidligere jobbet i Habiliteringstjenesten for voksne i Hedmark, der han bl.a. var med på å utarbeide *SexKunn*-testen i samarbeid med Wenche Fjeld tidlig på 2000-tallet. Tok i 2005 videreutdanning som sexologisk rådgiver ved Universitet i Agder. Zachariassen er medforfatter til boken «Utviklingshemning og seksuelle overgrep – rettsvern, forebygging og oppfølging» fra 2014

Tom S. Nybø:

Tom er spesialist i sexologisk rådgiving NACS. Familievernkontoret i Sør Rogaland.

Atle Austad er psykologspesialist i psykoterapi, spesialist i klinisk sexologi NACS. Han arbeider ved IKST (Institutt for Klinisk Sexologi og Terapi) i Oslo. Han har jobbet med terapi i forhold til seksualitet og seksuelle problemstillinger i 25 år.

Christian Lunde Hansen Utdannet psykologspesialist, med videreutdanning innenfor kognitiv atferdsterapi som terapeut og veileder. Spesialområde: Vold i nære relasjoner, støtte til tjenester som jobber med seksuelle overgrep både mot utsatte og utøver og implementering av kunnskap for å forebygge bekymringsfull eller skadelig seksuell atferd hos barn og ungdom.

Annie Mathisen er barnevernspedagog med videreutdanning i psykiatri og sexologi. Hun jobber til daglig som fagkonsulent ved Spesialpoliklinikken, Autismeteamet i Helse Bergen. Hun er en av forfatterne bak rapporten: «Etablering av rutiner for forebygging, varsling og oppfølging ved overgrep mot mennesker med psykisk utviklingshemming og andre særlig sårbare voksne med utviklingsforstyrrelser» (SUMO-prosjektet). Annie har lang erfaring innen veiledning og kurs for brukere, pårørende og tjenesteytere i temaer omkring seksualitet og samliv

NFSS - Årskonferanse

Hjertelig velkommen til NFSS årskonferanse, Stavanger og Radisson Blue Atlantic Hotel.

Priser:

Fullpensjon enkeltrom (10-12.03.20):

kr. 2655,- tirsdag (inkl middag) + onsdag,- (inkl middag) + kr 2685,- +kr 680 ,-for dagpakke torsdag

Totalt kr 6020,-

Fullpensjon delt dobbeltrom:

kr. 2015,- tirsdag (inkl middag) + onsdag,- (inkl middag) + kr 2045,- +kr 680 ,-for dagpakke torsdag.

Totalt kr 4740,-

Overnatting fra mandag 09. mars2020 til tirsdag 10.mars 2020.

Kr 1380,- for enkeltrom   Kr 1480,- for dobbeltrom

Priser ikke boende på Hotellet: dagpakker kr 680,- pr dag (obligatorisk)

Middag tirsdag kr 595,-. Festmiddag onsdag kr 625,-

NB! VIKTIG! Hotellopphold, dagpakker og middag gjøres opp direkte med Radisson Blue Hotell, av den enkelte kursdeltager ved avreise. Påmelding er bindende med frist 21.02.20 og faktura for konferanseavgift sendes ved påmelding. Kontaktperson på hotellet er: Renata Rebo:

renata.rebo@radissonblu.com

Årsmøte:

Det avholdes årsmøte for Nettverkets deltagere fra Habiliteringstjenestene HF. Saksliste og info fås ved innregistrering. Eventuelt dokumenter til Årsmøte blir lagt ut på NFSS hjemmeside før konferansen.

Konferanseavgift:kr. 1500,- (kr. 500,- for studenter og ved deltagelse kun 1 dag, kr 1000,- for to dager).

Ved påmelding sender vi faktura for konferanseavgift til din oppgitte fakturaadresse.